

Co potřebujete vědět o....ladění

Můj malý buben nemá ten správný „křup“ jaký bych chtěl a tom tomy nemají takový zvuk, jako ty bubny v rádiu. Jak toho všeho můžu docílit? Je dosti pravděpodobné, že jste si tyto otázky v určitém okamžiku také pokládali. Žádný strach – máme pro vás několik „ladících tipů“, díky kterým budeš váš bubenický život o něco jednodušší. Tento díl jsme konzultovali s bubenickým guru Bobem Gatzenem. A ten hned na úvod říká: „Dobrým prvním krokem je dát si do pořádku uši – začít cvičit tonalitu. Začněte cvičit na druhý, melodický hudební nástroj, jako je klavír, vibrafon, marimba, nebo kytara.“

Pojďme se teď podívat na některé z částí ladění, které je třeba znát.

Výběr blan

Dnes je v nabídce opravdu velké množství blan, ale platí zde několik axiomů, které vám pomohou vybrat ten nejvhodnější typ pro vaši potřebu. I když je zde také určitá množina bubeníků experimentátorů, kteří mají potřebu zkoušet a hledat ten jejich vlastní, typický zvuk. Pokud si však nejste jisti kde začít, tak si vytvořte seznam svých oblíbených bubeníků a u nich sledujte, jaký typ blan používají.

Jako první se pojďme podívat na blány určené pro malý buben. Většina bubeníků používá Coated/pískované blány na hrací straně a to z několika důvodů. Tento typ blan má texturovaný povrch, což je potřeba pro hru metličkami a zároveň pomáhá zmírňovat nechtěné zázněje, které bubínek může produkovat. Většinou jsou používány blány jednovrstvé, ačkoli se najdou i tací, kteří dávají přednost dvouvrstvým. Dále existuje spousta typů blan „předtlumených“ – tyto blány jsou vybaveny např. Terčem uprostřed, nebo přidaným tlumícím kroužkem po obvodu blány, díky čemuž je zvuk bubnu mnohem lépe kontrolovatelný.

Možnosti výběru blány pro velký buben jsou poněkud omezené vzhledem k modelům dostupným v běžných velikostech. V průběhu posledních 20-ti let vešly do módy „předtlumené“ blány konstruované speciálně pro použití u soupravy a tím zvuk basového

bubnu připravili o některé zvukové individuality, ale zato jsou velmi praktické pro live použití.

Při výběru blan na tom tomy máte doslova tunu možností, ale obecně platí že rockoví a funkoví bubeníci, kteří mají rádi atak a hutný zvuk, jako hrací blánu zvolí čiré provedení, zatím co jazzoví, folkoví a také někteří rockoví bubeníci preferují teplo a zvukovou tlustost blány pískované. Siloví hráči dosáhnou delší životnosti u dvouvrstevných modelů, tišší hráči zase mají tendenci ocenit a využít dynamickou citlivost blány jednovrstvé.

Pokud hledáte blány ne pro bicí soupravu ale nástroje jako tympány, koncertní tom tomy, nebo pochodové bubny, tak zde také existuje velmi široká nabídka blan určených právě pro ně, i když některé běžné modely jsou na některé bubny (např. Koncertní tom tomy) také použitelné.

Hrací versus rezonanční

Obecné pravidlo o ideální kombinaci hrací a rezonanční blány říká, že silnější blána by se měla použít jako hrací a tenčí jako rezonanční. Blány na velký buben a snare jsou pro tyto kombinace přímo navržené. Každá firma vyrábí odpovídající rezonanční blánu k bláně hrací, takže je správné spárování mnohem snadnější.

Usazení blány

Jedná se o velmi důležitý krok v přípravě nové blány na správné naladění. Blána by se měla rovnoměrně napnout a lehce přetáhnout, aby se uvolnila prvotní ztuhlost po jejím obvodu. Pozor, toto však nepřehánět do extrému, abyste blánu nezničili. Pokud tento první krok provedete správně, tak při následném ladění mnohem snadněji a rychleji odstraníte všechny nechtěné zázneje.

Head Clearing – „čištění tónu“

Toto je nejnáročnější a neklíčovější prvek při ladění bubnů. Bob Gatzen doporučuje toto rozvíjet a cvičit pomocí melodického nástroje, kde jsou tónové rozdíly mnohem jasnější a nečistota patrnější. Základem je docílit stejné výšky tónu u každého ladícího šroubu dané blány. Ve chvíli, kdy je blána takto sladěna, můžeme začít ladit výšku tónu.

Dobré je začít úplným povolením blány (po jejím usazení), následným dotažením šroubků prsty a následně přitažením ladícím klíčem o půl otáčky – utažení provádějte vždy „do kříže“, jako byste utahovali kolo u auta. Buben je dobré mít buďto na kolenou, nebo na podlaze, aby byla protější blána zatlumená. Poté vždy poklepem u každého ladícího šroubu zjistíte výšku tónu a mezi jednotlivými šrouby ji srovnáte tak, aby výsledkem byl jeden, čistý tón. Tento postup aplikujte na protější blánu a posléze na všechny bubny.

Give It a Whack

Někdy můžete vidět „zkušené ladiče“, kteří používají drastickou metodu, kdy v rámci urychlení celého procesu, zkoušejí výšku tónu úderem na střed blány. To však není zcela optimální, protože při nerovnoměrném napnutí může dojít k povytažení mylarové vrstvy z obvodové obroučky a blána již tak bude nerovnoměrná a nepůjde ji již perfektně doladit.

Tónový vztah mezi hrací a rezonanční blánou

Na toto téma se názory bubeníků dosti liší. Většina se však snaží ladit hrací blánu na stejnou výšku tónu, jako rezonanční, někteří pak rezonanční blánu ladí o výše – buďto v intervalu velké tercie, nebo kvarty. Experimentujte a časem zjistíte, jaký způsob / kombinace funguje u vaši soupravy.

Gatzen říká: „tady je postup, jakým testuju nový malý buben. 1. krok: hrací i rezonanční blánu naladím na stejný tón – „A“ je dobrou volbou. 2. krok: s rezonanční blánou naladěnou na „A“ hrací blánu zvyšuju o půltón. V každém tomto naladění pak buben vyzkouším samostatně i se soupravou a sleduju, jak se mění barva, charakter, sustain, co bubínku vyhovuje více, či méně. 3.krok: obráceným postupem bubínek rozladím, ve stejném duchu.“

Tlumení

Někteří hráči používají gafa pásky, aby buben utlumili, jiní používají ne tak permanentní způsoby, ale použijí gelová tlumítka, nebo tlumící kroužky. Do značné míry je toto otázkou osobních preferencí, ale každý nový prostor ve kterém hrajete bude vyžadovat jiný typ a míru tlumení. Ve většině případů je méně tlumení vhodné pro použití live, kdežto ve studiu máte díky různým způsobům tlumení možnost

dosáhnout mnoha rozličných zvuků – od krátkého, vysokého funky snare až po těžký, tlustý hip-hopový sound.

Údržba

To, jak často své bubny budete muset ladit je do značné míry určeno tím, jak často a jak tvrdě na ně hrajete. Já zkouším každý buben vždy hned po vytažení z obalu – pokud zní v daném prostoru dobře, nechávám jej tak, ale obvykle se vždy nejde alespoň jeden, který z nějakého důvodu zní jinak. Takže hned zkontroluju to, zda blána zní o všech ladících šroubů stejně, případně to doladím a následně se rozhodnu, zda je potřeba buben naladit výš, nebo níž.

Životnost blan

Za běžných hracích podmínek by měla být životnost blan několik měsíců. U tvrdě hrajících bubeníku je signál pro čas na výměnu blány vizuálně odhalitelný – např. důlky, mikrotrhliny apod., ale běžně se také stává, že blána se časem otupí a přestane hrát i když nevykazuje žádné viditelné poškození.

Pomocníci při ladění

Na trhu najdeme několik těchto pomocníků, včetně několika různých zařízení měřící napnutí blány, anebo přístrojů snímajících konkrétní tón a frekvenci v Hz. V žádném případě vám to nepomůže zcela nahradit rozlišovací schopnost ucha, ale pomůže vám v případě potřeby proces ladění urychlit a také ulehčit.

Naučit se ladit různé bubny do různých hudebních stylů je dlouhodobý proces, kterému se nikdo nevyhne. V první a řadě a především rozvíjejte svůj styl hry, propojení mezi jednotlivými muzikanty, samotnou muzikálnost, groove – to je mnohem podstatnější. Ne že by ladění nemělo své místo, ale výše uvedené schopnosti bubeníka jsou před ním.....